

Den italienske ø i det midt-vestlige Middelhav har meget at byde på både over og under vand. I området omkring Capo Galera er der overraskende meget liv og mange farver under vand, og dykningen henvender sig til de fleste niveauer. Mange af grotterne med de smukke overhæng og spændende swim-throughs når sjældent dybere end til 15 meter. Over vand giver den sardinske kultur og lækre mad lidt ekstra krydderi på ferien.

Efter en kort sejltur i RIB er vi fremme ved dykkerstedet *Grotta Del Falco*. Jeg er spændt på, hvad der venter under overfladen, for jeg har altid hørt til dem, der hellere vil tage ned til underboen, Rødehavet, for at dykke i tropisk vand. Men nu er jeg rejst til Sardinien for at give Middelhavet en fair chance og dykke i nogle af de mange grotter og huler, som findes her.

Jeg er den første, der ruller i vandet. Mens jeg venter på de andre, ligger jeg og kigger ind mod klipperne, der er mindst lige så dramatiske under vand som over. Da vi er kommet ned på fem-seks meter svømmer vi ind mod væggen, hvor jeg kan se et kæmpe udhæng i klippen. Antonio, som er guide på dykket, peger ivrigt ind under det og giver tegn til, at jeg skal svømme derind. Da jeg er kommet et stykke ind under "taget", kommer nogle åbninger i klippen til syne – det er indgangen til nogle små grotter. Det er et smukt syn at vende sig om og kigge ud mod det åbne blå hav. Da jeg lyser op under taget af udhænget, ser jeg til min store glæde, at lyskeglen afslører et mylder af kulører. Her er svampe i knald-røde farver og tusindvis af små gule og grønne anemoner. Jeg får signaleret til Antonio, at han skal blive

hængende ude i åbningen, for at jeg kan tage nogle billeder med det smukke farvespil og Antonio omringet af blå vand.

Længere henne ad væggen er der et andet stort udhæng. Denne gang svømmer Antonio først ind, og jeg følger efter med lidt spænding i kroppen. Jeg kan godt regne ud, at det nok er fordi, vi skal længere ind denne gang. Vi kommer ind i en tunnel, som nok nærmere er en kæmpe swim-through. Her svømmer vi nu fra den ene åbning til den anden. Det bliver aldrig helt mørkt, for i det øjeblik vi forlader lyset fra den første åbning, kommer en ny til syne. Jeg stopper flere gange for at nyde det helt fantastiske landskab med alle farverne på væggene og i loftet.

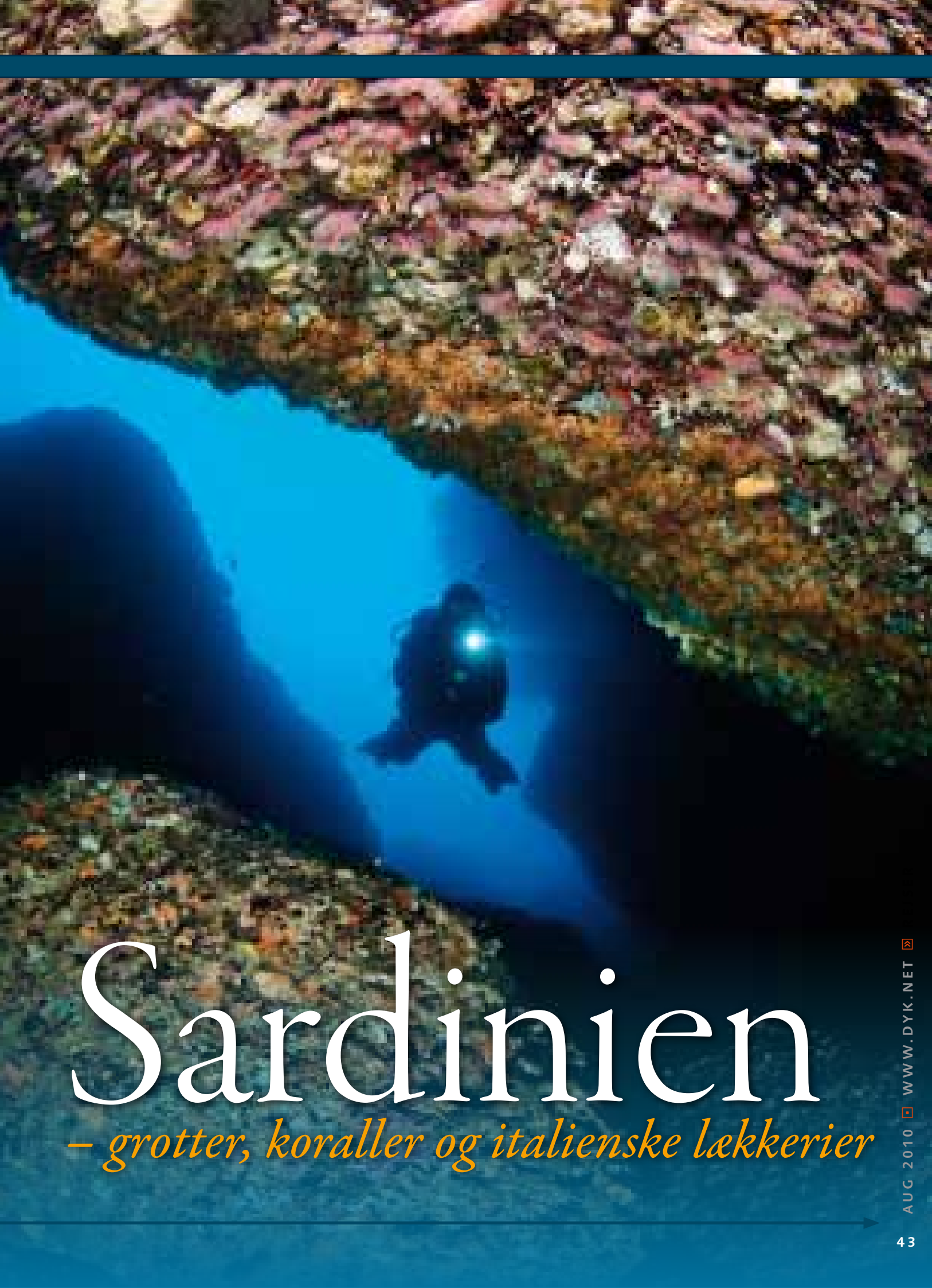
Da vi langsomt glider ud af den næste åbning, viser Antonio mig nogle klippehylder oppe over os. Her ligger en langstrakt blågrå krop og slanger sig. Den har ikke en murænes skæl, så meget kan jeg se. Men da hverken hoved eller hale er synligt, har jeg lidt svært ved at se, hvad det er for en slags søuhyre. Antonio, der har arbejdet her som dykkerguide i små ti år, kender det langstrakte dyr, og får ved hjælp af sin lygte kræet til at trække sig lidt tilbage, så dets hoved dukker frem. Her er tale om en havål – en

↑ Capo Galera i solopgang. Med dykkercentrets placering på første række har man en fabelagtig udsigt, når persiennerne trækkes op om morgenen.

↑ ↑ På husrevet er der rigeligt med liv, og de rolige forhold giver god tid til at studere de lokale fisk.

↗ Grotta Dei Fantasmii er ét stort eventyrligt månelandskab, der, hver gang man svømmer fra et rum til et andet, byder på nye smukke kalkstensformationer.

↘ På undersiden af de mange flotte klippefremspring finder man store områder dækket med anemoner og røde koraller (Corallo Rosso).

Sardinien

– grotter, koraller og italienske lækkerier

1 På Sardinien vestkyst finder man mange steder flot bevoksede vægge i klart blåt vand.

2 En blæksprutte på husrevet er blevet træt af fotografen og viser "tak for i dag"-adfærd.

3 4 Capo Cassia er et varieret åbenvandsdyk, der blandt andet byder på mulighed for at gå på opdagelse mellem de mange klippesøjler.

kæmpe art, der kan blive helt op til tre meter i længden og veje 65 kg. Nu ville det selvfølgelig være nemt at skrive, at dette eksemplar var lige omkring de tre meter, men skal jeg være helt ærlig, så var den nok kun to meter. Derfor skulle jeg nu stadig lige tage mig lidt sammen, før jeg stak kameraet op i hovedet på den.

Efter den oplevelse svømmede vi tilbage mod båden for at tage vores sikkerhedsstop. Da jeg hang der og kiggede billeder igennem, blev jeg enig med mig selv om, at mit første dyk i Middelhavet langtfra havde skuffet – tværtimod!

Capo Galera

Capo Galera, der ligger på Sardinien vestkyst, er navnet på den klippetange, som dykkercentret af samme navn ligger på. Det giver et fantastisk panorama-view over Middelhavet. Oprindeligt var det to tyskere, der åbnede centret, men i år 2000 blev det overtaget af lokale Gaddo Risso. Gaddo bor nu selv med sin kone og to drenge i et hus, der støder op til dykkercentret. Dykkercentrets daglige drift står min guide i denne uge, Antonio Barone, for. Antonio er en fuldblodsitaliener med store armbevægelser, der gerne tager med en tur til den lokale ostephandler for at sikre, at man får en ægte sardinsk ost.

Dykkercentret er testcenter for den Italienske udstyrsproducent Cressi. Dvs. at alt udlejningsudstyret i centret er Cressi, hvilket sikrer en god kvalitet.

I højsæsonen, der strækker sig fra medio maj til slutningen af oktober, starter Gaddo tit den store grill op. Det er nogle hyggelige aftener, der også byder på en masse mere eller mindre sande dykkerhistorier. Dykkercentret har ikke nogen restaurant tilknyttet, men der er et stort køkken, hvor hvert værelse har et køleskab og et skab med det mest nødvendige udstyr til madlavning. Hvis man ikke gider bruge sin ferie på at kokkerere selv, ligger den superhyggelige by Alghero bare ti minutters kørsel fra centret. Man kan selvfølgelig tage en taxi derind, eller man kan leje en bil hos AVIS, som Gaddo har en god aftale med.

Taget i betragtning, at dykkercentret ligger højt over Middelhavets overflade, er det dejligt nemt at transportere alt dykkerudstyret ned til båden. Det foregår på en åben vogn, der på skinner bliver trukket op og ned af en motor. Så kan man stille og roligt gå ned ad trapperne og nyde udsigten ud over det turkisblå hav.

Ønsker man at se og dykke mere, end hvad der kan nås i RIB fra dykkercentret, har Gaddo for tre år siden købt en stor lækker sejlbåd, der fungerer som liveboard og cruiseskib. Der er rift om pladserne på båden, så der skal bookes i god tid.

Husrevet

For foden af trappen, der fører ned til vandet, starter et glimrende husrev. Kort beskrevet virker det som

en blanding af Sveriges vestkyst og et kystdyk i Rødehavet. Dykket starter med en tur ud over noget usædvanligt højt søgræs, hvori der gemmer sig en hel del liv, hvis man kigger lidt efter. Derefter kommer man til et stenrev, som løber ud fra kysten. For dem med hang til makroliv er der gode muligheder her. På mange af stenene, der ligger spredt ud over et stort område, vokser der nogle knaldorange svampe. Tricket her er at finde de sorte svampe, der vokser mellem de dominerende orange. For på de sorte svampe lever en bestemt nøgensnegl (*Hypselodoris orsinii*), som med sin meget klare blå-lilla farve og gule striber giver en flot kontrast til den sorte svamp. Er man her i foråret, kan det nemt lade sig gøre at se flere forskellige nøgensnegle og fladorme. Også blæksprutter hører til de hyppige gæster på husrevet.

Alghero, der ligger ti minutter i bil fra Capo Gallera, er en by med ca. 35.000 indbyggere.

I den gamle bydel med sine smalle gader på kryds og tværs hænger der vasketøj og blomster ud af vinduerne. Her emmer virkelig langt væk af sardinsk middelhavsstemning. Byen er fuld af hyggelige caféer og restauranter, og er man der en aften, skal man ikke snyde sig selv for en gåtur langs vandet og borgmuren fra middelalderen. Med Alghero så tæt på dykkercentret vil en familie med dykkende og ikke-dykkende medlemmer kunne opleve noget både hver for sig – og sammen.

Kombidyk med åbent vand og grotter

Capo Cassia og Grotta Della Madonnina bærer egentlig rigeligt med oplevelser hver for sig, men kan også tages i ét dyk. Capo Cassia er et åbenvandsdyk neden for de over 100 meter høje klipper, der danner klippetangen Capo Cassia. Her dykker man rundt i et meget dramatisk klippelandskab, der både byder på søjler og indbydende sprækker i klipperne. Det er ikke usædvanligt at støde på store fisk som korsikaørred og havaborre. Går man lidt dybere ned til ca. 30-40 meter, kan man finde flere slags blødkoraller. Hvem sagde, at der ikke fandtes sådan nogle i Middelhavet?

Her vokser blandt andet de meget røde koraller (*Corallium rubrum*), som desværre er blevet hentet op i store mængder til brug i smykker. Fra år 2001 til 2008 importerede USA alene 28 millioner stykker af denne smukke koral. Der er nu kommet kvoter for, hvor mange koraller der må hentes op, så de også vil være at finde her i fremtiden. Derfor var det absolut værd at komme ned og opleve dem, og heldigvis så vi rigtig mange af slagsen. Når solen står højt på himmelen, er der nemlig nærmest dagslys på 35 meter, hvor vi fandt dem.

Grotta Della Madonnina er ikke en lukket grotte, men en række af swim-throughs. Selve klippevæggen er klædt i viftekoraller og de farvestrålende svampe og anemoner, som findes i hele området. Når man lyser eller skyder blitz på klippevæggen,

☞ Grotta Dei Fantasi er ægte huledykning med smalle passager, der stiller krav til god opdriftskontrol.

☞ I Algheros mange hyggelige gågader med de mange caféer og restauranter kommer man hurtigt ned i ferie-tempo.

☞ Hen under aften skal man ikke snyde sig selv for en slentretur langs lystbådehavnen og borgmuren fra middelalderen.

FAKTA

GEOGRAFI Sardinien er Middelhavets næststørste ø med et areal på 24.090 km² og et indbyggertal på 1,7 millioner.

REJSE Vi rejste til lufthavnen i Olbia med Norwegian, der har ugentlige billige afgang fra Kastrup.

www.norwegian.dk. Derfra er der to timers bilrejse til Capo Galera.

Ryan Air (Billund) eller Transavia (Kastrup) flyver til Alghero, der ligger tæt på Capo Galera. Aftal transfer med dykkercentret i forvejen.

BEDSTE ÅRSTID Vejrmæssigt kan det være for blæsende til dykning langs klipperne før cirka medio maj og efter oktober. I perioden fra juni til oktober stiger vandtemperaturen til ca. 25 grader og luften kommer op omkring 25-30 grader. Sigten i vandet afhænger meget af vinden, hvilket gør, at juli måned som regel har den allerbedste sigt med nærmest glasklart vand.

træder den frem i alle regnbuens farver – og det kan som regel bringe et smil frem på de fleste dykkes læber. Svømmer man ind gennem nogle af de flotte swim-throughs, skal man huske at kigge op på loftet. For her vokser der nogle små flotte koraller (Corallo Rosso), der, som navnet antyder, er rosa/røde. Korallerne er ikke særligt store, men de dækker store områder, og det vælter med både nøgensnegle, krebs og små fisk blandt dem.

På vej tilbage mod båden er det en god idé at svømme lidt ud fra væggen. Her så vi nemlig både blæksprutter, en muræne og en lille flok barracudaer, der stod og lurede i det blå.

Ind i Sardinien

Hvis man ikke synes, at tunneler og små grotter er hardcore nok, så er det Grotta Dei Fantasi, man skal besøge. Her dykker man i bogstaveligste forstand ind i Sardinien. Hulen har ikke huller i loftet, hvor sollyset kan trænge igennem, som man fx kender det fra mange Cenotes i Mexico. Når man først har møvet sig igennem indgangen og den smalle passage, der bugter sig lidt op og ned på vej ind i grotten, så er det kun ens eget medbragte lys, der afslører de smukke kalkstensformationer.

Der er forskellige teorier om, hvor langt mennesket egentlig kan se under vand. Men i Grotta Dei Fantasi synes det overhovedet ikke, som om man befinder sig i vand. Hver gang man drejer rundt om en søjle eller svømmer gennem en passage, åbenbarer et nyt månelandskab sig, så den eneste hindring for at bedømme, hvor langt man kan se, er hvor god en lygte man har med. Dog kan sigten meget hurtigt

blive elendig, hvis man får hvirvlet op i noget af det fine slam, der ligger på bunden i hulen. God opdriftskontrol og små lette frøspark er et must, når man begiver sig ind i den slags huler. Skulle det alligevel ske, at man får hvirvlet lidt slam op, er det bare om at svømme lidt videre, så er man hurtigt i klart vand igen.

Et par steder i hulen finder man, hvad italienerne selv kalder søer. Søerne er steder i hulen, der ligger over havoverfladen, hvilket gør det muligt, at stikke hovedet op over vandet og få en lille sludder midt i dykket. Men på grund af det høje kuldioxidindhold i luftlommerne, er det bedst stadig at trække vejret fra regulatoren. Det smukke ved at komme op i søerne er de drypstensformationer (stalaktitter), der hænger ned fra loftet. Stalaktitter dannes ved, at kalkmættet vand siver gennem loft og vægge i en underjordisk hule og derved – dråbe for dråbe – afsætter små kalklag, når vandet fordamper. Hvis man ikke er utryk ved at have tag over hovedet på et dyk, skal man unde sig selv at opleve Grotta Dei Fantasi.

Dykning for alle

Mine første oplevelser af dykningen omkring Sardinien bliver helt sikkert ikke de sidste. Jeg var meget overrasket over, hvor varieret dykningen er, og hvor mange farver jeg stødte på. For dykkere med hang til mere hardcore tek- eller huledykning er der også masser af muligheder. Men det skal aftales med Gaddo i god tid, da der er et andet dykkercenter i nærheden, der gør mere i den slags. Og glem nu ikke at give smagsløgene én på opleveren med den lækre sardinske mad og spændende specialiteter.

